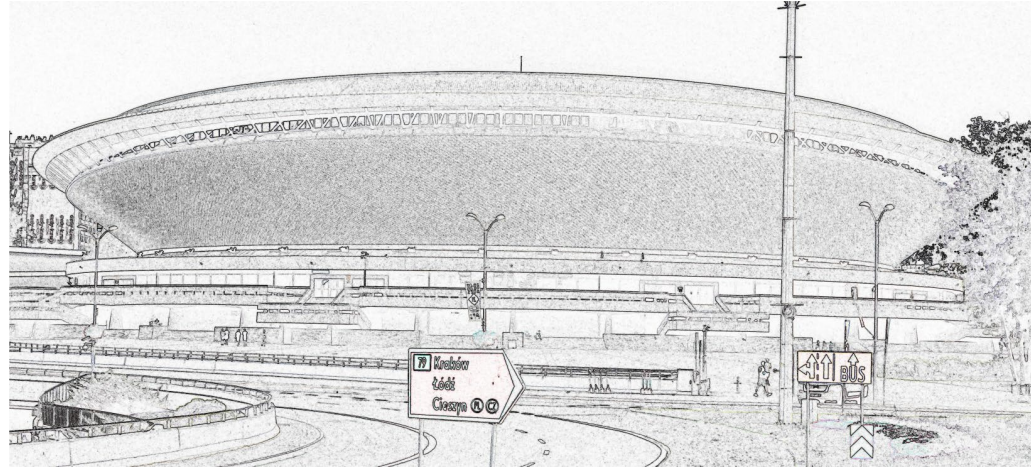

Beskid Śląski – eutroficzna łąka z welnianką szerokolistną *Eriophorum latifolium* (fot. Zbigniew Wilczek)
„Spodek”, Katowice (fot. Agnieszka Hutniczak)

10.14. Oddział Śląski (1975)

Alina URBISZ
Adam ROSTAŃSKI

Instytut Biologii, Biotechnologii i Ochrony Środowiska
Wydział Nauk Przyrodniczych, Uniwersytet Śląski w Katowicach
ul. Jagiellońska 28, 40-032 Katowice
e-mail: alina.urbisz@us.edu.pl, adam.rostanski@us.edu.pl

DOI: https://doi.org/10.5586/978-83-963503-1-2_10-14

10.14.1. Słowo wstępne

W dniu 1 października 1968 roku w Hali Parkowej w Katowicach odbyła się uroczysta inauguracja I roku akademickiego w Alma Mater Silesiensis. Pięć lat później (1973 r.) na „młodym” jeszcze Uniwersytecie Śląskim utworzono trzy nowe Wydziały, m.in. Wydział Biologii i Ochrony Środowiska. To z inicjatywy pracowników naukowych tego właśnie Wydziału, 5 listopada 1975 roku powołano do życia Oddział Śląski PTB, którego siedziba trwale i niezmiennie związana jest z Katowicami i Uniwersytetem Śląskim.

W 45-letniej historii Oddziału Śląskiego największą aktywnością pod względem naukowym i organizacyjnym wykazali się m.in. profesorowie: Beata Babczyńska-Sendek, Stanisław Cabała, Florian Celiński, Zygmunt Hejnowicz, Krzysztof Jędrzejko, Tadeusz Kimsa, Henryk Klama, Ewa Kurczyńska, Jolanta Małuszyńska, Tadeusz Przybylski, Adam Rostański, Krzysztof Rostański, Andrzej Sendek, Adam Stebel, Barbara Tokarska-Guzik, Stanisław Wika, przyczyniając się tym samym do jego rozkwitu, jak również rozwoju całego Towarzystwa Botanicznego.

10.14.2. Działalność organizacyjna

W ciągu 45-letniej historii zarząd Oddziału Śląskiego PTB posiadał 9 przewodniczących (Ryc. 10.14.1). W skład pierwszego zarządu Oddziału Śląskiego weszli doc. dr hab. Jan Stolarek – przewodniczący, doc. dr hab. Barbara Wojciechowska – zastępca przewodniczącego, mgr Maria Zientara – sekretarz oraz dr Andrzej Sendek – skarbnik (Tab. 10.14.1). Działalność Oddziału Śląskiego w poszczególnych

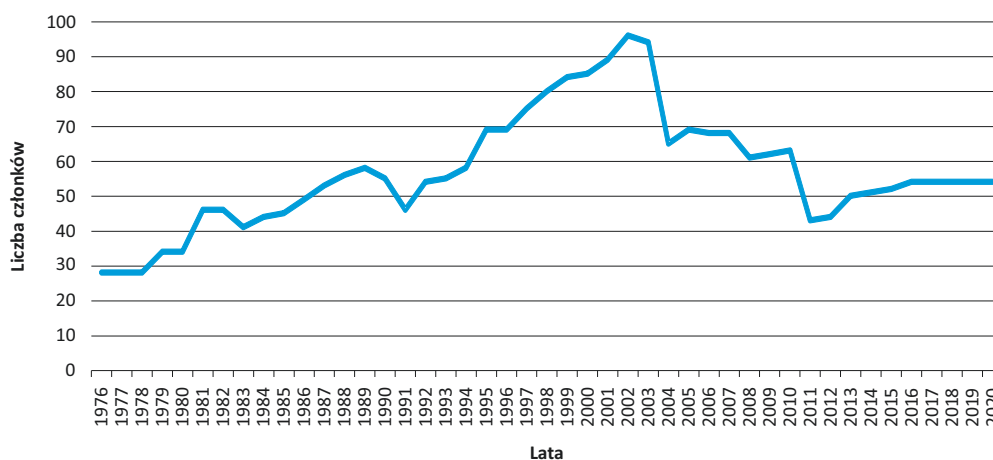

Ryc. 10.14.1. Przewodniczący Oddziału Śląskiego PTB w Katowicach w latach 1975–2021

Tabela 10.14.1. Skład Zarządu i Komisji Rewizyjnej Oddziału Śląskiego PTB w latach 1975–2022

Lata	Przewodniczący	Członkowie Zarządu	Komisja Rewizyjna
1975	Jan Stolarek	W. Barbara Wojciechowska; S. Maria Zientara Sk. Andrzej Sendek	–
1980	Tadeusz Przybylski	W. Barbara Wojciechowska; S. Renata Górkiewicz; Sk. Halina Kocik	P. Wiesław Włoch; W. Alicja Miszta
1983	Tadeusz Kimsa	W. Stanisław Cabała; S. Renata Górkiewicz Sk. Bernard Palowski	b.d.
1986		W. Barbara Wojciechowska; S. Bożena Witkowska; Sk. Leszek Bernacki	b.d.
1989	Krzysztof Rostański	W. Tadeusz Przybylski; S. Barbara Tokarska-Guzik; Sk. Elżbieta Krawczyk	P. Krystyna Zając; W. Stanisław Wika; Czł. Krystyna Nowak
1992		W. Wiesław Włoch; S. Barbara Tokarska-Guzik; Sk. Elżbieta Krawczyk; Czł. Jan Żarnowiec	P. Krystyna Zając; W. Ewa Kurczyńska; Czł. Henryk Klama
1995	Tadeusz Kimsa	W. Krzysztof Jędrzejko; S. Anna Orczewska Sk. Teresa Zaufal; Czł. Leszek Trząski	b.d.
1998	Stanisław Wika	W. Wiesław Włoch; S. Aldona Uziębło; Sk. Teresa Zaufal; Czł. Krzysztof Rostański	P. Tadeusz Kimsa; W. Waldemar Karcz; Czł. Teresa Nowak
2001	Ryszard Ciepał	W. Adam Rostański; S. Iwona Łukasik; Sk. Teresa Zaufal; Czł. Barbara Tokarska-Guzik, Zbigniew Wilczek	P. Stanisław Wika; W. Waldemar Karcz; Czł. Wiesław Włoch
2004		W. Adam Rostański; S. Iwona Łukasik (zmarła w 2006); Sk. Teresa Zaufal; Czł. Andrzej Urbisz	b.d.
2007	Adam Rostański	W. Zbigniew Wilczek; S. Katarzyna Bzdęga Sk. Monika Jędrzejczyk-Korycińska; Czł. Barbara Tokarska-Guzik	P. Ryszard Ciepał; W. Stanisław Wika; Czł. Barbara Fojcik
2010		W. Zbigniew Wilczek; S. Katarzyna Bzdęga Sk. Monika Jędrzejczyk-Korycińska; Czł. Beata Babczyńska-Sendek	P. Adam Stebel; W. Ryszard Ciepał; Czł. Barbara Osiadacz
2013	Beata Babczyńska-Sendek	W. Anna Orczewska; (od XI 2014) Izabella Franiel; S. Alina Urbisz; Sk. Agnieszka Błońska; Czł. Ewa Kurczyńska	P. Adam Rostański; W. Aldona Uziębło; Czł. Monika Jędrzejczyk-Korycińska
2016			P. Monika Jędrzejczyk-Korycińska; W. Barbara Fojcik; Czł. Renata Bula
2019	Alina Urbisz	W. Agnieszka Kompała-Bąba; S. Agnieszka Hutniczak; Sk. Katarzyna Bzdęga; Czł. Beata Babczyńska-Sendek	P. Izabella Franiel; W. Zbigniew Wilczek; Czł. Renata Bula

P. – Przewodniczący; **W.** – Wiceprzewodniczący; **S.** – Sekretarz; **Sk.** – Skarbnik; **Czł.** – Członek; b.d. – brak danych

Ryc. 10.14.2. Liczba członków Oddziału Śląskiego w latach 1976–2020

kadencjach była kontrolowana i rozliczana przez Komisję Rewizyjną Oddziału, którą powoływano co 3 lata; niestety nie zachowały się pełne dane na temat jej składu.

Po roku aktywności Oddział liczył 28 członków. Największą liczbę członków, tj. 80–96 osób, odnotowano w latach 1998–2002. Obecnie Oddział liczy 54 osoby (Ryc. 10.14.2).

10.14.3. Działalność naukowa

Zainteresowania naukowe członków Oddziału są różnorodne i obejmują przede wszystkim fitosociologię, zachowanie bioróżnorodności i ochronę przyrody, ale również: briologię, fizjologię i biochemię roślin, cytologię i kultury tkankowe roślin, dendrologię, karpologię, pteridologię, mykologię oraz lichenologię. Członkowie Oddziału to również opiekunowie kolekcji roślin np. Narodowej Kolekcji Żurawek w Miejskim Ogrodzie Botanicznym w Zabrze.

Członkowie Oddziału Śląskiego PTB od początku jego działalności włączyli się w nurt badawczy dotyczący szeroko pojętych przemian szaty roślinnej regionu górnośląskiego oraz ochrony cennych, wciąż bogato reprezentowanych, jej naturalnych elementów. Ochrona przyrody w regionie związana była początkowo z działalnością naukową prof. Floriana Celińskiego i jego wychowanków: Stanisława Wiki, Stanisława Cabały, Beaty Babczyńskiej-Sendek, Zbigniewa Wilczka, Andrzeja Urbisza oraz briologów: Krzysztofa Jędrzejko, Henryka Klamy, Jana Żarnowica, Adama Stebla czy Barbary Fojcik.

Wielu członków Oddziału było i nadal jest związanych z badaniami antropogenicznych przekształceń szaty roślinnej oraz jej degradacji spowodowanej przez działanie przemysłu oraz urbanizacji. Aktywność naukową w tej dziedzinie zapoczątkowali profesorowie: Tadeusz Przybylski, Krzysztof Rostański i Andrzej Sendek, a kontynuowali je członkowie zespołów: Ekologii Roślin – Stanisław Cabała, Ryszard Ciepał, Izabella Franiel, Iwona Łukasik, Anna Orczewska, Aleksandra Nadgórska-Socha, Bernard Palowski oraz Botaniki Systematycznej i Geobotaniki – Barbara Tokarska-Guzik, Adam Rostański, Gabriela Woźniak, Andrzej Urbisz, Alina Urbisz, Edyta Sierka, Teresa Nowak, Agnieszka Kompała-Bąba, Agnieszka Błońska, Aldona Uziębło, Alicja Barć i inni.

W wyniku dynamicznego rozwoju zainteresowań zespołu botaników, rozwinęły się nowe kierunki badawcze, dzięki którym członkowie Oddziału Śląskiego są identyfikowani nie tylko w Polsce, ale i za granicą. Należą do nich m.in. badania związane z biologią, rozmieszczeniem i historią pojawiania się w Polsce gatunków obcego pochodzenia – w tym gatunków inwazyjnych. Z tym nurtem badawczym związani są przede wszystkim: prof. Barbara Tokarska-Guzik, Alina Urbisz oraz Katarzyna Bzdęga, która prowadzi w tej dziedzinie także badania oparte na metodach molekularnych.

Członkowie Oddziału prowadzą swoją działalność naukową również na obszarach bardzo silnie przekształconych przez człowieka, takich jak: zwały odpadów pogórnich, pohutniczych oraz szczególnie toksycznych – odpadów popłuczkowych i poflotacyjnych. Jest to kolejny, wyróżniający nurt badań śląskich botaników, zarówno w zakresie teoretycznym, jak i aplikacyjnym. Wyniki badań, uwzględniających zakres tolerancji i przystosowań roślin do życia w tak skrajnych warunkach publikują m.in. Adam Rostański, Gabriela Woźniak, Agnieszka Kompała-Bąba, Monika Jędrzejczyk-Korycińska.

Na uwagę zasługują również osiągnięcia naukowe w innych kierunkach badawczych, prowadzonych w środowisku śląskich botaników/członków Oddziału, związanych z Sekcjami: Briologiczną, Fizjologii i Biochemii Roślin, Struktury i Rozwoju Roślin czy Pteridologiczną. Anatomia i cytologia roślin zapoczątkowana przez doc. Barbarę Wojciechowską i kontynuowana przez dr Jagnę Karcz w aspekcie badań nad ultrastrukturą organów roślin, została rozwinięta i poszerzona o nurt cytogenetyczny na najwyższym krajowym i światowym poziomie przez prof. Jolantę Małuszyńską i jej zespół. Badania procesów fizjologicznych roślin w warunkach stresu środowiskowego, rozwijane przez prof. Waldemara Karcza, kontynuowane są przez jego następców, m.in. Eugeniusza

Tabela 10.14.2. Zjazd PTB zorganizowany przez Oddział Śląski

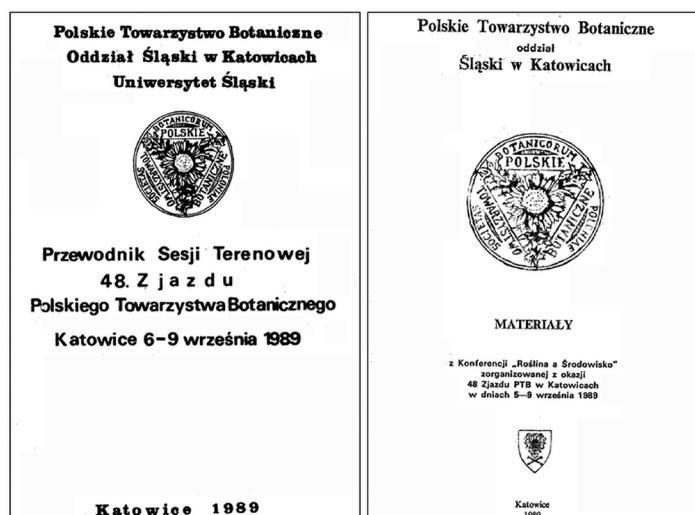
Nr Zjazdu	Data i tytuł Zjazdu Współorganizatorzy	Liczba u./ref./post.	Sesje terenowe
48	5–9 IX 1989 <i>Roślina a środowisko</i>	301/111/58	Babiogórski PN Beskid Śląski Jura Krakowsko-Częstochowska Śląsko-Dąbrowski Okręg Przemysłowy
	Wydział Ochrony Środowiska w Katowicach, Ośrodek Rzeczoznawstwa i Doradztwa Rolniczego w Katowicach		

u. – uczestnicy; ref. – referaty; post. – postery

Małkowskiego i Renatę Kurtykę. Zainteresowania naukowe zapoczątkowane przez prof. Zygmunta Hejnowicza z zakresu struktury, funkcjonowania oraz rozwoju komórki roślinnej kontynuowane są przez prof. Ewę Kurczyńską z zespołem. Badania związane z rozmieszczeniem i taksonomią paproci prowadzi natomiast Adam Rostański i Dariusz Tlałka. Należy wspomnieć o działalności edukacyjnej i zaangażowaniu w popularyzację wiedzy botanicznej wielu członków Oddziału, m.in. Piotra Grzegorzka, Agnieszki Zawisy-Raszki, Gabrieli Sąkol, Jagny Karcz, Jolanty Mol czy Teresy Nowak.

W 1989 r. Oddział Śląski liczący zaledwie 58 członków zorganizował **48. Zjazd PTB** dla 296 uczestników z Polski i 5 gości zagranicznych (Tab. 10.14.2). Zjazd odbył się w Katowicach w dniach 5–9 września 1989 r. Organizacja Zjazdu była możliwa dzięki finansowemu wsparciu i pomocy: JM Rektora Uniwersytetu Śląskiego – prof. Sędzimira M. Klimaszewskiego, Dziekana Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska – prof. Mirosława Małuszyńskiego, Wojewody Katowickiego – mgr T. Wnuka oraz Dyrektora Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach – B. Błaszczaka. Oprócz tego, dotacji udzielił Ośrodek Rzeczoznawstwa i Doradztwa Rolniczego w Katowicach. Efektem realizacji Zjazdu są materiały zjazdowe: Program Zjazdu, Przewodnik Sesji Terenowych oraz materiały zawierające streszczenia referatów i plakatów pt. *Roślina a środowisko* (Ryc. 10.14.3).

W Zjeździe wzięli udział botanicy z 25 ośrodków naukowych w Polsce. W czasie sesji plenarnej w dniu 6 września ogłoszono 4 referaty. W kolejnych dniach obrady były prowadzone w 8 sekcjach. W czasie Zjazdu ogłoszono łącznie 111 referatów, zaś w czasie sesji posterowych przedstawiono 58 plakatów. W Zjeździe uczestniczyli botanicy reprezentujący Sekcje: Geobotaniki i Ochrony Szaty Roślinnej, Mykologiczną i Fykologiczną, Lichenologiczną, Briologiczną, Fizjologii i Biochemii Roślin, Anatomii, Cytologii i Embriologii Roślin, Dendrologiczną, Ogrodów Botanicznych i Arboretów oraz Paleobotaniczną.

Ryc. 10.14.3. Okładki materiałów 48. Zjazdu PTB w Katowicach

Podczas sesji plenarnej referaty wygłosili:

1. prof. dr hab. Stefan Białobok z Instytutu Dendrologii PAN w Kórniku – *Zieleń w rejonach zagrożenia ekologicznego*,
2. prof. dr hab. Jerzy Fabiszewski z Katedry Botaniki i Fizjologii Roślin AR we Wrocławiu – *Stresowe reakcje roślin w środowisku przemysłowym*,
3. prof. dr hab. Jan Kornas z Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie – *Jak i dlaczego giną nasze zespoły roślinne*,
4. prof. dr hab. Tadeusz Przybylski z Katedry Ekologii UŚ w Katowicach – *Kształtowanie się stref zagrożenia roślin wokół emitorów zanieczyszczeń powietrza na Górnym Śląsku*.

W dniach 8–9 września zorganizowano sesje terenowe, w których uczestniczyły łącznie 292 osoby. W sesjach do Babiogórskiego PN oraz na Pogórze Cieszyńskie (Beskid Śląski) udział wzięło łącznie 168 osób, zaś w rejon Jury Krakowsko-Częstochowskiej oraz tereny Śląsko-Dąbrowskiego Okręgu Przemysłowego – 124 osoby. Przewodniczącym Komitetu Sesji terenowych był prof. Florian Celiński.

Do istotnych osiągnięć Oddziału Śląskiego PTB należy zaliczyć zorganizowane lub współorganizowane przez Oddział konferencje naukowe (Tab. 10.14.3). Szczególnie ważne były te, które obejmowały tematykę związaną ze specyficznym typem antropogenicznych siedlisk regionu śląskiego, obejmujących: hałdy pohutnicze, cynkowo-ołowiowe czy węglowe oraz tereny piaszczyste. Istotne również były zagadnienia dotyczące bioróżnorodności i ekotoksykologii obszarów przemysłowych w aspekcie biorekultywacji. Oddział był również współorganizatorem kilku konferencji międzynarodowych: *Ecology and management of alien plant invasion* w 2005 r. (Ryc. 10.14.4–5), *Anthropization and environment of rural settlements – flora and vegetation in a changing landscape* w 2008 r. (Ryc. 10.14.6) oraz *Plants, heavy metals, environment* w 2014 r.

Podczas tej ostatniej konferencji (Ryc. 10.14.7–9) referaty wygłosili m.in. zaproszeni goście: prof. Alan JM Baker z Uniwersytetu w Melbourne (Australia), prof. Herman Bothe z Uniwersytetu w Kolonii (Niemcy), prof. Majeti NV Prasad z Uniwersytetu w Hyderabad (Indie), prof. Jaco Vangronsveld z Uniwersytetu w Hasselt (Belgia). Istotną częścią konferencji była także sesja terenowa poświęcona problemom bioróżnorodności, ekotoksykologii, fitostabilizacji i rekultywacji obszarów przemysłowych związanych z wydobyciem i obróbką cynku i ołowiu na terenie Śląska i Małopolski. W czasie sesji terenowej uczestnicy mieli możliwość odwiedzenia terenów

Ryc. 10.14.4. Uczestnicy sesji terenowej Międzynarodowej konferencji *Ecology and management of alien plant invasion* – Pustynia Błędowska, 12 IX 2005 r. (archiwum Andrzeja Urbisza)

Ryc. 10.14.5. Uczestnicy warsztatów Międzynarodowej konferencji *Ecology and management of alien plant invasion* – Chorzów, Pracownia Dokumentacji Botanicznej, 11 IX 2005 r. (archiwum Adama Rostańskiego)

Ryc. 10.14.6. Uczestnicy sesji terenowej VIII Międzynarodowej konferencji *Anthropization and environment of rural settlements – flora and vegetation in a changing landscape* Biako, 2 VII 2008 r. (archiwum Andrzeja Urbisza)

poeksploatacyjnych Olkuskiego Okręgu Rudnego, otoczenia huty cynku w Miasteczku Śląskim, a także Sztolni Czarnego Pstrąga w Tarnowskich Górach jako obiektu nierozzerwalnie związanego z przemysłem wydobywczym rud srebra, cynku i ołowiu na Górnym Śląsku. Abstrakty prezentowanych wykładów i plakatów wydano w postaci suplementu czasopisma *Acta Biologica Cracoviensis series Botanica* Vol. 56 suppl. 2.

Oprócz tego zorganizowano konferencje/sesje tematyczne dotyczące przeglądu kierunków badań nad *Cardaminopsis hallerii* (Ryc. 10.14.10) czy rodzajem *Dryopteris* (Ryc. 10.14.11), co pozwoliło naukowcom zaproszonym z całej Polski na wymianę naukowych doświadczeń. Zorganizowano również 2 seminaryjne spotkania naukowe z udziałem prof. Krystyny Falińskiej (Ryc. 10.14.12).

Ryc. 10.14.7. Uczestnicy Międzynarodowej konferencji naukowej *Plants, heavy metals, environment* – Katowice, 26 VI 2014 r. (archiwum Adama Rostańskiego)

Ryc. 10.14.8. Uczestnicy Międzynarodowej konferencji naukowej *Plants, heavy metals, environment* – Katowice, sesja posterowa, 27 VI 2014 r. (archiwum Adama Rostańskiego)

Ryc. 10.14.9. Uczestnicy międzynarodowej konferencji naukowej *Plants, heavy metals, environment* – Katowice, sesja terenowa, 28 VI 2014 r. (archiwum Adama Rostańskiego)

Ryc. 10.14.10. Uczestnicy spotkania *Przegląd aktualnych kierunków badań nad Cardaminopsis halleri – naturalnym meta-lofitem we florze Polski* – Katowice, 28 VIII 2006 r. W pierwszym rzędzie od lewej stoją: A. Rostański, M. Wierzbicka, J. Małuszyńska (archiwum Adama Rostańskiego)

Ryc. 10.14.11. Uczestnicy warsztatów pt. *Rodzaj Dryopteris w Polsce*, Chorzów, 17–18 IX 2009 r. (archiwum Adama Rostańskiego)

Ryc. 10.14.12. Uczestnicy seminarium naukowego z udziałem zaproszonego gościa – prof. Krystyny Falińskiej – Chorzów, Pracownia Dokumentacji Botanicznej, 14 X 2010 r. (archiwum Adama Rostańskiego)

Ryc. 10.14.13. Uczestnicy konferencji naukowej połączonej z 40-leciem pracy naukowej Profesora Krzysztofa Rostańskiego, 16 X 2000 r. (archiwum Adama Rostańskiego)

Ryc. 10.14.14. Uczestnicy Jubileuszowej Sesji Naukowej z okazji 80-lecia urodzin Profesora Krzysztofa Rostańskiego pt. *Współczesność i perspektywy taksonomii roślin w Polsce. Z wiesiolkiem w tle*, Katowice, 15 X 2010 r. (archiwum Adama Rostańskiego)

Ryc. 10.14.15. Promocja książki *Evening – Primroses (Oenothera) occurring in Europe* autorstwa K. Rostańskiego, A. Rostańskiego, I. Gerold-Śmietańskiej i P. Wąsowicza, podczas Jubileuszowej Sesji Naukowej z okazji 80-lecia urodzin Krzysztofa Rostańskiego pt. *Współczesność i perspektywy taksonomii roślin w Polsce. Z wiesiolkiem w tle*, Katowice, 15 X 2010 r. (archiwum Adama Rostańskiego)

Ryc. 10.14.16. Uczestnicy Jubileuszowej Sesji Naukowej z okazji 80-lecia urodzin Profesora Krzysztofa Rostańskiego pt. *Współczesność i perspektywy taksonomii roślin w Polsce. Z wiesiołkiem w tle*, Chorzów, 15 X 2010 r. (archiwum Adama Rostańskiego)

Tabela 10.14.3. Konferencje naukowe i warsztaty zorganizowane przez Oddział Śląski PTB

Data, miejsce i tytuł konferencji	Współorganizatorzy	Liczba u./ref./post.
19–22 V 1997, Cieszyn <i>Cytogenetyka roślin</i>		92/13/61
20–21 V 1997, Katowice–Tychy <i>Roślinność obszarów piaszczystych</i>		26/9/9
17 VI 1999, Ogólnopolskie Sympozjum z okazji 70-lecia urodzin prof. dr hab. Zygmunta Hejnowicza pt. <i>Mechanizmy różnicowania i wzrostu komórek</i>		80/9/–
16 X 2000, Ogólnopolskie Sympozjum z okazji 70-lecia urodzin prof. dr hab. Krzysztofa Rostańskiego pt. <i>Problemy fitogeografii i taksonomii roślin</i>	KBS WBiOŚ UŚ	70/7/–
2 VII 2001, Sesja terenowa <i>Po hałdach pohutniczych cynkowo-olowiowych czyli pod kominami</i>	KBS WBiOŚ UŚ	ok. 20/1/–
VI 2002, Konferencja naukowa pt. <i>Halda przemysłowa – obiekt obserwacji procesów biologicznych</i>	KBS WBiOŚ UŚ	ok. 40/13/–
VI 2003, Konferencja naukowa pt. <i>Bioróżnorodność i ekotoksykologia obszarów przemysłowych w aspekcie ich biorekultywacji</i>	KFZiE WBiOŚ UŚ	
V 2004, Jubileuszowa sesja Śląskiego Oddziału PTB poświęcona 60 rocznicy urodzin prof. Stanisława Wiki	KBiOP WBiOŚ UŚ	
5–12 IX 2005, Międzynarodowa konferencja <i>Ecology and management of alien plant invasion</i>		
28 VIII 2006, <i>Przegląd aktualnych kierunków badań nad Cardaminopsis halleri – naturalnym metalofitem we florze Polski – dr Adam Rostański</i>	KBS WBiOŚ UŚ	25/8/–
14–15 IX 2006, <i>Rola geobotaniki w ochronie różnorodności biologicznej</i>	KGiOP WBiOŚ UŚ	
8 V 2007, <i>Białowieskie Seminarium Geobotaniczne – gościnnie w Katowicach</i>	ZBS WBiOŚ UŚ	20/4/–
19 IV 2008, Sesja terenowa <i>Wiosna na Czantorii w Beskidzie Śląskim</i>		15/–/–
30 VI–2 VII 2008, VIII międzynarodowa konferencja <i>Anthropization and environment of rural settlements – flora and vegetation in a changing landscape</i>	WBiOŚ UŚ	18/3/11
18 IV 2009, Wiosenna wycieczka botaniczna na terenie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Cygański Las” w Beskidzie Śląskim		10/–/–

Tabela 10.14.3. Konferencje naukowe i warsztaty zorganizowane przez Oddział Śląski PTB (cd.)

Data, miejsce i tytuł konferencji	Współorganizatorzy	Liczba u./ref./post.
17–18 IX 2009, Chorzów, I Ogólnopolskie Warsztaty Pteridologiczne <i>Rodzaj Dryopteris w Polsce</i>	ZBS WBiOŚ UŚ; S. Pteridologiczna PTB	16/5/3
14 X 2010, Chorzów, Seminarium naukowe z udziałem zaproszonego gościa – prof. Krystyny Falińskiej <i>Weryfikacja hipotez badawczych i założeń metodycznych indywidualnych projektów badawczych</i>	ZBS WBiOŚ UŚ	14/–/–
15 X 2010, Katowice, Jubileuszowa Sesja Naukowa z okazji 80-lecia urodzin prof. Krzysztofa Rostańskiego <i>Współczesność i perspektywy taksonomii roślin w Polsce. Z wiesiołkiem w tle</i>	ZBS WBiOŚ UŚ	50/–/–
29 III 2011, II LO im. Frycza Modrzewskiego w Rybniku, Warsztaty <i>Dyskretny urok mikroświata</i> – dr Jagna Karcz		
05 VI 2011, ZSO nr 1 W Rudzie Śląskiej, Warsztaty <i>Mikroskopia elektronowa w biologii</i> – dr Jagna Karcz		
24 IX 2011, Śląska Noc Naukowców 2011, Wykład i warsztaty w Pracowni SEM WBiOŚ UŚ <i>Świat przyrody w obiektywie mikroskopu elektronowego</i> – dr Jagna Karcz	WBiOŚ UŚ	
15 XI 2011, V LO im. A. Struga w Gliwicach, II LO im. K.K. Baczyńskiego <i>Mikroskopia elektronowa w biologii i medycynie – możliwości i granice</i> – dr Jagna Karcz		
19 XI 2011, V Zjazd Uniwersyteckiego Towarzystwa Naukowego w ramach projektu Kapitał Ludzki: Partnerzy w nauce, UŚ Katowice, <i>Bioróżnorodność w obiektywie mikroskopu elektronowego</i> – dr Jagna Karcz	WBiOŚ UŚ	
19 XII 2011, Pałac Młodzieży, Pracownia Biologii, Centrum Edukacji Biologicznej, Katowice <i>Epiderma roślin – źródłem wiedzy o stanie środowiska</i> – dr Jagna Karcz		
26–28 VI 2014, Katowice, Międzynarodowa Konferencja Naukowa <i>Plants, heavy metals, environment</i>	ZBS WBiOŚ UŚ	111/–/–
17–18 V 2018, Pracownia Dokumentacji Botanicznej, Chorzów, <i>Pleszczotka górska Biscutella laevigata L. w Polsce</i>	WBiOŚ UŚ	18/–/–

KFZIE – Katedra Fizjologii Zwierząt i Ekotoksykologii; K(Z)BS – Katedra (Zakład) Botaniki Systematycznej; WBiOŚ UŚ – Wydział Biologii i Ochrony Środowiska Uniwersytet Śląski; KBiOP – Katedra Botaniki i Ochrony Przyrody; KGiOP – Katedra Geobotaniki i Ochrony Przyrody; u. – uczestnicy; ref. – referaty; post. – postery; S. – Sekcja

Były one związane z dyskusją dotyczącą weryfikacji hipotez i założeń metodycznych projektów badawczych realizowanych przez członków Oddziału. Oprócz tego prowadzono, połączone z wykładem, warsztaty mikroskopii elektronowej dla uczniów kilku liceów rejonu śląskiego (dr Jagna Karcz).

Okazją do ogólnopolskich spotkań członków PTB, połączonych z sesjami naukowymi, były współorganizowane przez Oddział Śląski PTB jubileuszowe sesje z okazji: 40-lecia pracy naukowej prof. Krzysztofa Rostańskiego, 80-lecia urodzin prof. K. Rostańskiego (Ryc. 10.14.13–16); 70-lecia urodzin prof. Zygmunta Hejnowicza i prof. K. Rostańskiego; 60 rocznicy urodzin prof. Stanisława Wiki.

Zorganizowano również kilka sesji terenowych m.in. po hałdach pohutniczych cynkowo-olowiowych w 2001 r. (Ryc. 10.14.17), *Wiosna na Czantorii w Beskidzie Śląskim* w 2008 r. (Ryc. 10.14.18), czy wiosenną wycieczkę botaniczną na terenie zespołu przyrodniczo krajobrazowego *Cygański Las* w Beskidzie w 2009 r.

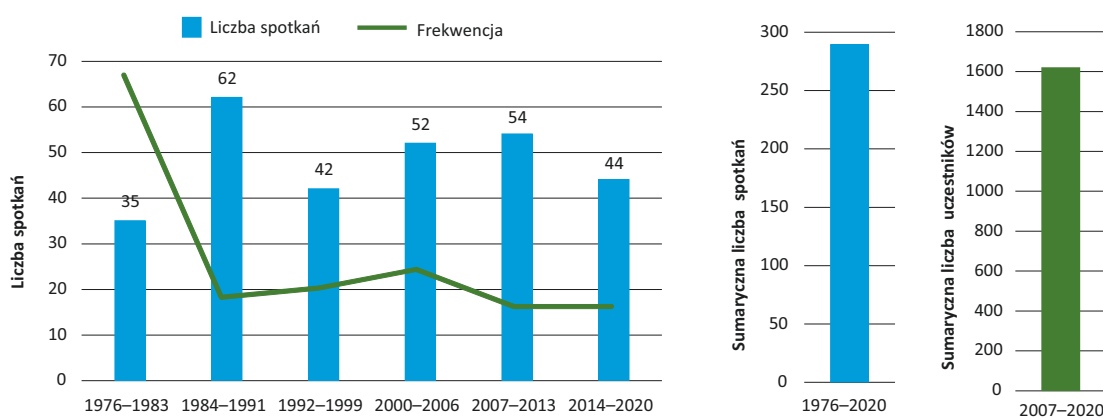
W Oddziale Śląskim zorganizowano 289 posiedzeń naukowych, w których wzięło udział 1617 uczestników (Ryc. 10.14.19). Najwięcej spotkań odbyło się w latach 1984–1991, łącznie 62, zaś najmniej (35) w początkowym okresie działalności Oddziału, tj. w latach 1976–1983. Średnia

Ryc. 10.14.17. Uczestnicy sesji terenowej *Po hałdach pohnitniczych cynkowo-olowiowych czyli pod kominami*, 2 VII 2001 r. (archiwum Adama Rostańskiego)

Ryc. 10.14.18. Uczestnicy sesji terenowej *Wiosna na Czantorii*, 19 IV 2008 r. (archiwum Zbigniewa Wilczka)

Ryc. 10.14.19. Liczbowe podsumowanie posiedzeń naukowych i sesji terenowych zorganizowanych przez Oddział Śląski PTB oraz liczbę uczestników biorących w nich udział

frekwencja na spotkaniach naukowych, w wyróżnionych przedziałach czasowych, oscylowała w granicach 20–25 osób.

Konferencje i spotkania, organizowane przez Oddział Śląski PTB zawsze obfitowały w ciekawe dyskusje, łączyły się z troską o przyrodę, która nas otacza i jednocześnie uwrażliwiały na jej piękno.

Prelegenci, przedstawiający naukowe fakty, w swoich wykładach odwoływali się niekiedy do filozoficznej strony danego zagadnienia, co pozwalało spojrzeć na nie z innej – szerszej perspektywy. To holistyczne podejście do przyrody i jej ochrony, w piękny sposób, oddaje wiersz nieżyjącego już członka Oddziału prof. Krzysztofa Jędrzejki, który recytował go na jednym ze spotkań naukowych:

Jak Ochronić?

rosą pachną zapłakane lasy
bledną w słońcu pozłacane knieje
w technicznym gwarze ginie
nutka pojedyncza, człowiecza
uwikłany codziennością
wykwit zbiorowego postępu
walki myśli z czasem
idei niedościgłej z kromką chleba
rakiety międzygwiazdnej z oszczepem Papuasa –
wirująca karuzela
szybciej wciąż i dalej –
perpetuum mobile dwudziestego wieku,
jak ochronić
miejsce marzeń poetów?

Krzysztof Jędrzejko 2007
(z tomiku poezji – *W blasku słońca w poświęcie księżycy...*)

10.14.4. Inne szczególne osiągnięcia Oddziału na przestrzeni ostatnich 35 lat

Za wybitne osiągnięcia naukowe w dziedzinie botaniki i w uznaniu zasług dla Polskiego Towarzystwa Botanicznego kilkunastu członkom Oddziału Śląskiego PTB zostały przyznane wyróżnienia i medale.

Godność honorowego członka PTB otrzymali:

1. prof. dr hab. Krzysztof Rostański (1930–2012) – w 2004 r.,
2. prof. dr hab. Jolanta Małuszyńska – w 2010 r.,
3. prof. dr hab. Stanisław Wika – w 2013 r.,
4. prof. Ian C. Trueman – w 2016 r. rekomendowany przez Oddział Śląski.

Medal im. Prof. Bolesława Hryniewieckiego:

1. prof. dr hab. Krzysztof Rostański (1998 r.) za upowszechnianie wiedzy o szacie roślinnej Śląska i kształtowanie pozytywnego stosunku jego mieszkańców do przyrody,
2. prof. dr hab. Krzysztof Jędrzejko (2007 r.) za silne zaangażowanie w popularyzację wiedzy botanicznej szczególnie z obszaru botaniki stosowanej oraz nasycenie jej poezją,
3. mgr Piotr Grzegorzec (2013 r.) za ogromne zaangażowanie w propagowaniu wiedzy o szacie roślinnej chrzanowskiej Małej Ojczyzny.

Medal im. Prof. Zygmunta Czubińskiego:

1. dr hab. Barbara Tokarska-Guzik za dzieło pt. *The establishment and spread of alien plant species (kenophytes) in the flora of Poland*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (2007 r.);
2. dr Adam Stebel za dzieło pt. *The mosses of the Beskidy Zachodnie as a paradigm of biological and environmental changes in the flora of the Polish Western Carpathians*, Wydawnictwo Sorus w Poznaniu (2007 r.);

3. dr Alicja Barć, dr hab. prof. UAM Andrzej Brzeg, dr hab. Aldona K. Uziębło, prof. dr hab. Stanisław Wika za dzieło *The upland mixed fir coniferous forest Abietetum albae Dziubaltowski 1928 in the central part of the Cracow-Częstochowa Upland*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (2016 r.);
4. prof. dr hab. Barbara Tokarska-Guzik współautorka dzieła pt. *Rozmieszczenie kenofitów w Karpatach polskich i na ich przedpolu*, Instytut Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie pod redakcją prof. dr hab. Adama Zająca i prof. dr hab. Marii Zajęc (2015 r.).

10.14.5. Podsumowanie

Botanicy śląscy w trakcie blisko 45-letniej działalności Oddziału Śląskiego PTB wykazali się znaczną aktywnością naukową i działalnością popularyzatorską. W Katowicach zorganizowano Zjazd PTB (w 1989 r.) oraz liczne konferencje i warsztaty naukowe. W Zarządzie Oddziału zasiadały rozpoznawalne i cenione osoby ze świata nauki i swoimi zainteresowaniami naukowymi kreowały zainteresowania członków Oddziału. Świadczą o tym aktualne osiągnięcia naukowe oraz wyróżnienia nadawane członkom Oddziału przez Polskie Towarzystwo Botaniczne: godność honorowego członka Towarzystwa czy medale im. Prof. Bolesława Hryniewieckiego i im. Prof. Zygmunta Czubińskiego. Cele upowszechniania wiedzy z zakresu botaniki i funkcjonowania szeroko pojętego świata roślin oraz przyczynianie się do rozwoju nauk botanicznych są ciągle realizowane przez naszych członków, którzy inspirują pasją i miłością do przyrody kolejne pokolenia osób niekoniecznie związanych ze środowiskiem naukowym – *Nie koniecznie trzeba być florystą, aby dostrzec złote koszyczki mniszka wśród zieloności traw* – Krzysztof Jędrzejko (2007 r.) (z tomiku poezji – *W blasku słońca w poświęcie księżycy...*).